

ROBOTCHYJ NAROD (THE WORKING PEOPLE)

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S.D. Party of Canada.

THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA

Published weekly by
THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U.S.D.P. OF CANADA
Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.
Subscription \$2.00 a year.

ЧИТАЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ одивок соц. дем. часопис для цілої Америки; она одна дає те знане яке повинен мати кожний працюючий класово свідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути кращий лад на світі, то читай все „Робочий Народ“

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него є:

„ROBOTCHYJ NAROD“
Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg Man

Маніфест Манітобського Провінціального Комітету Соц. Дем. Партії Канади.

Причини Війни.

Війна є вислідом конкуренції. В дійсності можна назвати її охороною капіталізму. Різні роди капіталістів в різних краях вірять, що мілітаризм є конечний, щоби заступав їх особисті інтереси. Однак капітал є інтернаціональний і в кількох останніх роках розійшовся поза границі національних кайдаг. Бритійська могутність допомгла Німеччині піднести торгівлю; німецький капітал розсіяно всюди по британських колоніях, але зріст оружа не переставав, бо кріпко узаasadнені ідеї, які тягнуть ся століттями, зникають поводи в розумі людий і довго занебудувано причина, чому вони минають.

Завідателі оружа, державні достойники, „королі і церква“ оказали ся, що посідають фінанси в Німеччині, Великій Британії і Франції і як задало ся, що вони є одною, однієнькою групою фінансів, яким війна безпосередно принесе користь.

Вражіння війни.

Війна не зачіпає жадної нації, ані людий, з винятком капіталістичної групи, яка вистарала матеріал на війну.

Успіва робочої класи є дуже непевні. Підчас спокую більшість робітників може знайти собі роботу, хоч заведи і тоді велике число людий було без занятя.

Тепер наслідок розбиття міжнародового гандлю, багато мільонів видано на виготоване зброї, сей тигар на нашу вже й без того тяжку борбу робочої класи. Як вислід сего успіва, багато тисяч змушені прийняти останній спосіб утримання житя і воліти ризикувати житем від кулі і багнету, чим ризикувати житем на повільну голодову смерть. Завдяки незнанню успів робітників, що виходить на безмірну користь капіталістичній класі, які крачуть, що ся війна має в собі ніби то якийсь маячий патріотизм для робітників.

В Німеччині Кароль Лібкнехт заявив, що війна має лише обслугову стежку до робочої класи для своїх великих політичних цілей і дає ся її відати на тепер.

Можливість спокою.

Єство ідеї патріотизму в думці народу належить лише до невідомости свого власного становища в товаристві. Вірять, що вони в якийсь спосіб або з якоїсь причини посідають якийсь край (бог зна де) і що їх край чомусь ліпший (бог зна чому), як край всіх прочих. В головнім тягу успів робітників є ті самі у всіх промислових краях. Они дістають лише сиромогу на саме існуванє від класи панів. Дві третини цілого богатства, що є вислідом їх праці, іде до тої класи.

Робоча клася не має нічого, за що мала б воювати, хіба она мала б воювати проти капіталістичної системи для своєї власної еманципації.

Ціла війна є вислідом капіталізму. Робоча клася в Канаді не має нічого проти робітничої класи в Німеччині: але то є робітнича клася Німеччини, яка буде діставати кулі, якими будуть стріляти канадійські жовніри. Робітники усіх країв є немов рицарі у капіталістів. Тому лежать на їх власнім інтересі злучити ся інтернаціонально соціалістичним рухом і поборювати не оден другог, але систему, яка робить їх „рицарями“. Наша зброя не меч і гар, але перед усім знанє. Щоб дістати се, ми мусимо читати і студіювати. Ми апелюємо до робітників, щоб не дали ся звести підлим заперенностям наймлені преси, або щоб дати ся втягнути у подобаню зіспованої церкви, але читати таку літературу, яка дотикає їх матеріяльні успіва. Давши свідомій робочій класі нагоду розпоряджати економічно і кулями для їх власного інтересу, ми побачилиб світ скорі вільним від пострахів невідомости заплати і безробітця з його приналежною сімєю, забобонами, протитуцією і загальною нуждою, а війна — клатва народів зникне з лица землі.

Робітники, ми апелюємо до Вас не поборювати оден другог, Ви не є вороги; поборюйте капіталістичну систему. Ви не потребуєте боротись самі, злучайте ся з армією свідомих, виписуйте ся до соц. дем. партії і робіть Вашу борбу успішною.

Манітобський Пров. Екз. Ком.

Народженє відділа.

Се було в неділю, 28-го лютого с.р., в місті Нью-Йорку.

Стук до дверей збудив мене в пообіднього сну. Відчиняю двері і бачу перед собою незнайомого мені лецею чоловіка. Він чемно поспитав мене і представив ся мені; а сей час пізнав, що до мене загостив не хто то чужий, а свій добрий товариш, з його іменем стрічав ся я не раз по наших часописах.

Мій гість розповів мені, що іде на пополудневе віче, та що опісля вечером відбудуть ся ще інші збори. На сі збори радів і мені прихати. Я при обідав (доброму гостеві не відмовляється нічого) і ми розстали ся. Ввечір поїхав я на другий кінець міста і без труду знайшов місце зборів. В обширній кімнаті, що була оздоблена синьо-жовтим прапором братства св. Володимира і запахом виски і пива, зібрало ся около двадцять товаришів і одна товаришка і почали раду. Початкові бесіди нагадували мені байку про Жиду, що то фантазував про се, дуть ся ще інші збори. На сі збори радів і мені прихати. Я при обідав (доброму гостеві не відмовляється нічого) і ми розстали ся. Ввечір поїхав я на другий кінець міста і без труду знайшов місце зборів. В обширній кімнаті, що була оздоблена синьо-жовтим прапором братства св. Володимира і запахом виски і пива, зібрало ся около двадцять товаришів і одна товаришка і почали раду. Початкові бесіди нагадували мені байку про Жиду, що то фантазував про се,

якоби то „з усіх дерев виробити одне дерево, а з усіх сокир одну сокиру... щоб потім було велике „хляп“! Бач, товариші балакали про сотворанє з якихось там „відділів“ одного відділа, чи товариства, яке мало би виробити великого шуму і подиву всякого рода представленнями, балами, бучаннями і бочівками, позвонюючи при тім золотом „визвольного фонду“. Тоді зарозумілі Американці піналилиб, що в їх країні знаходять ся одна нація більше, чим вони думали.

Відтак буйва українська уява стала лігати нивпе і одним своїм крилом зачепила о новітніх гайдамаків. Чорнявий, легкої ваги, скорий у своїх рухах і аж надто горікий товариш так змалював зібраним правдивого гайдамаку: Слабенкий на умі грінорина, що часом і підписати себе не зміє, се гайдамака. Називає себе також радикалом і соціалістом, а соціалізм його опертий на двох головних заповідях. Перша заповідь, що не вірять в Бога, а друга заповідь, що їсть м'ясо в п'ятницю. Не знає, дурачок, що добро в серці людини є Богом, в якого і соціалістам треба вірити. А їсть м'ясо в п'ятницю, бо воно й є на се, щоб його їсти; ані кін, ані баран м'ясо їсти не буде, а тільки чоловік.

А про червоний гайдамацький прапор бесідник висловив ся в тім розуміню, що червоний прапор зелений голови не допоможе нічого. Може дехто з товаришів, подібно як і я, сумнівав ся, що до правдивости опису гайдамаки, але ми всі сміяли ся і плескали. Задоволені, що єсмо соціалістами, однак не гайдамацького типу.

Тепер бесіда зійшла на точки, які були дійсною ціллю зборів. Було їх дві: збирання фонду на народні потреби, а перед усім на визволенє України („зареготав-б ся лід наш душний“, як-би почув, що українські голодарні в Америці збирають фонди на його визволенє), а другою точкою була справа заснованя соціалістичного відділа.

Народи над 1-ою точкою ішли м'яло: мабуть хулі жинені товаришів впливали пригнобляючо не їхні думки про фінансові справи і сей предмет відложено нерішенням на пізніше. В далеку живітійшій душі пішла речмов про соціалістичний відділ. Знати було, що всі були щиро переконані о потреби такої організації і що їх пролетарська честь не дозволяє їм ходити довше самотас, підчас коли всі інші народности мають свої соціалістичні організації, часописи і видавництва.

Та пора була вже пізна і товариші, провізши час на розговорах про справи, що не були в ніякій звязі з програмою зборів, не мали часу обговорити і випорядкувати тую справу, задля а-кої зійшли ся.

Тож покvapно вибрано тимчасовий заряд, сисноно членів і, назначивши сліду-ючу неділю на „загальні“ збори, присутні опустили місце нарад, оздоблене синьо-жовтим прапором братства св. Володимира і „бла-гоуханієм“ салону. Так народив ся український ридині в Нью-Йорку другий соціалістичний відділ.

Перед трома роками народила ся в сій родині перша така дитина. А що була вже з роду слабосильною і без-сталой лікарської помічи не могла обійти ся, то й не диво, що віддала капіталізму свою новинну душу, як тільки Попович відступив від її колиски.

Дай Боже і Ти, Мати Правдо, щоби се друге немовлятко соціалістичної ідеї зростало сильне і здорове на добро і потіху українського робітництва в Америці і воююди.

Дамян Бориско.

Відповідь ре- гійним рефо- маторам.

Докінчене.
Після моєї думки, а ніж згідно з Вашою мю, першим неморальним довіком був, не звичай смертальник, або я джек, але св. Давид, го православляє Ваше лія.

Хто цікавий знати в глянє до другої книги Іла (гол. 11 вірш 2. 3). Там представляє він і юче: Давид побачив молодичку як та купалому, що вона була гарна, а чоловік її бийний, він приказав її викликати до себе і пнувсь до неї і вона очлась. Опісля заявила на вагітна від Давида. Давид пише лист до свого війська з приказом чоловіка, від к відобрав він жінку. І царя Давида сповне-тім повідомлено моралі. І коли той св. довідав ся, що вже у мужу любовниця, п голову поцелом розд-іж і три дні постив, тим способом одурат-род. А потім дальше-те, що й поперед, він мав не одну і не д-але кілько собі „спод-Хто хоче більше про Давида, най пер-в творач Тараса Ше-„Парі“, том. II. стор.

Отсе є моральний гійний стовп, котрого ми є написані в св. п-Отже коли би рефо-ри, а взагалі вся пре-рія були моральні, то повинні викинути до морального св. пар-ральної книги, після-хочете моралізуват-країнський народ і у-ціалістичі.

Ми соціалісти при-соціалістичній ідеї і-дійсно діяти до пр-бути моральними. Але Ви, коли Ва-св.писмо писали не-ні автори, то і ста-неморальне. А про-ки Ваші тому про-ють, бо бачуть там-не духовний, але тіле-Дятого другий-навізуйте нам Ваш-формацій. Ми і без-поради дійдемо до-ціль.

Великим пересту-моралі і справдлив-Роксфелер, любите-лі та евангелія, ко-найбільшим мільон-Америці. Він має с-кву і зачисляєсь до-повіших релігій. Християнізм показ-коли робітники в-до вступили на ст-магаючись побільш-тні і зменшення го-ці. В той час декот-ці компанії вже хо-дяться на домаган-ників. Але король-оказав, що не годит-домаганє робітників-оружної сили.

Першим його ді-повианням всіх р-з жінками і дітьм-на сніг, за те що ті-випалили добувати

Недобитки.

— Ой... ой... ой....

Затиснув зуби, щоб не чути так болю. А ще молодий, гарний, а так покарлічений, лежить цілком голий — ноги дрижать, а білий-білий, як та стіна. Весь зад покранений, розшарпаний гранатами, видко живе м'ясо. А ліва рука вже перевязана. І страшно дивитись на того живого трупа, мерця...

А лікар мочить вату в йодоформі й пакує її в м'ясо, в спідню часть черева. Та чи верне він ті калалки молодого тіла, які пірвала арматна куля? Чи побачить той недобиток свою жінку й троє дітей?

— Ой-ой-й — застогнав знов жовнір, якого страшно окла рана, а стогін той, ридання давили серце, запирали дух...

А зараз таки коло нього сичить з болю невеличкий хлопчина-студент. Ще не розвита, молоденька грудь, ціла закровлена, а з рани, з діри пробитої карабіном, булькотить яно-червона кров, наче вода з же-рела...

— Буду жити? — прошепотів бідний хлопчина і повів очима на світ, там за вікном — де було ясно, де щебетали пташки...

— Будеш, будеш... — заговорила до

нього дівчина з червоним хрестом на рамени.

Але він тільки зітхнув глибоко... А кров ще дупе бухнула з рани, яку дівчина затикала ватою, наче корком...

— Води, води хоч краплю... — благає один воєк равений, зявятий у простирало. Цілий червоний, лаце, очі — аж палахкотять з ненависти якоїсь... Мав перевязану голову білим полотном, на яким кавалками була запечена чорна кров... Та який подала йому води, він зірвав ся з ліжка й кинув ся на чоловіка, який переходив попри нього, зловив за червоний хрест і кричав, що сили!

— Скинеш той хрест, негіднику?! Ви перше гнали нас з хрестом на чолі мордувати, калічити, а тепер тим самим хрестом хочете гоїти рани, латати діри в наших тілі? Юді іскаріотські!...

— Велику горячку має — сказав лікар і силою занесли напасака на його ліжку та подали води, аби згасив горячку...

П. Лисецький.

Похорон.

Спереду обдертий хлопчик з біленьким ковніром під шиєю. У руках держить червоний хрест і все глядить на него. За ним

такі самі чотири хлопчики несуть труну. На її вічку білий, тоненький хресток, а ціла вона синя. В головах труни прибитий віночок із жовто-брудних цвітків. Зі Я приходила до него і св'язані булки приносила, але він вже не їв. Водили йому треба було раз пораз. Лежав як риба, і все ротик роззявляв. Потім посянів теть, а напіло від него огнем! Якби хто під ним вогонь розіклав, а його кісточки як поліща накидав, аби горіла...

Йдуть всі помучені, зів'ялі, сіру мрак хрестом прорізають. — Але він умер відат від тої калалки, що на ній лежав. Відки ви таку канашу дістали? Бігме, така як гріє з подертх міхів. На такий канаш може здоров умерти. Яби боляла ся тої канаші, якби сама з нею лишила ся. Втеклабим або порубалабим, ні, а би її в хаті не тримала.

— То канаша его тати, він на ній родив ся, то спадок. Як вибрав ся з першого поверха то-нам її лишив.

— А деж він тепер?

— Не знаю...

Маленький похорон завертає в другу вулицю. Чорний хрест обвив ся синими іпачками хмари, хлопчики померали і баби ледви лізуть.

Йдуть серединою улиці як подерті тіні чужі і не знакомі з ніким.

А цвинтарь буде, лиш его крізь сіру мрак не видко.

В. Стефанія.